

Спецификација предмета за књигу предмета			
Студијски програм		Основне академске студије права	
Изборно подручје (модул)			
Врста и ниво студија		Основне академске студије	
Назив предмета		Алтернативно збрињавање деце	
Наставник (за предавања)		Доц. др Тања Китановић	
Наставник/сарадник (за вежбе)		Доц. др Тања Китановић	
Наставник/сарадник (за ДОН)			
Број ЕСПБ	6	Статус предмета (обавезни/изборни)	изборни
Услов			
Циљ предмета	<p>Предмет Алтернативно збрињавање деце има следеће циљеве:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ стицање основних и продубљених научних сазнања у области заштите деце без одговарајућег родитељског старања; ▪ упознавање студената са савременим концептима и моделима алтернативног старања о деци; ▪ развијање академских способности и овладавање потребним знањима и вештинама за успешно решавање практичних проблема у домену алтернативног збрињавања деце. 		
Исход предмета	<p>Савладавањем програма предмета, кроз планиране активности и облике наставе, очекује се да студент:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ упозна домаћи нормативни оквир алтернативног збрињавања деце; ▪ влада кључним терминима, појмовима и категоријама у домену алтернативног збрињавања деце; ▪ стекне сазнања о модерним концептима и облицима алтернативног старања о деци; ▪ развије способност свеобухватног и критичког сагледавања спорних питања; ▪ аргументовано и компетентно дискутује о појединим проблемима и изазовима у домену алтернативног старања о деци; ▪ схвати механизам примене и предности и недостатке појединих облика алтернативног старања о деци; ▪ стечена знања примени у пракси. 		
Садржај предмета			
Теоријска настава	<p>Интервенција друштва у односе у породици - етичке дилеме, актуелна пракса и границе интервенције; Маргинализација и социјална искљученост деце без одговарајућег родитељског старања; Појам и облици заштите деце без одговарајућег родитељског старања; Начела заштите деце без одговарајућег родитељског старања; Појам и обележја старатељства над малолетницима; Организација службе старатељства; Постављање и разрешење старатеља; Дејство старатељства; Престанак и последице престанка старатељства; Примена социјалног рада у поступку постављања старатеља, као и за време трајања старатељства над малолетним штићеником; Усвојење - појам и историјат; Материјални услови за заснивање усвојења на страни усвојитеља и усвојеника; Формални услови за заснивање усвојења; Примена социјалног рада у поступку</p>		

	заснивања усвојења; Улога органа старатељства; Мере заштите детета и његових биолошких родитеља; Дејство и престанак усвојења; Право детета да зна своје порекло; Правни режим усвојења у упоредном праву; Хранитељство - појам, обележја и историјат; Општа подобност храненика; Општа подобност хранитеља; Заснивање хранитељства; Дејство и престанак хранитељства; Примена социјалног рада при смештају детета у хранитељску породицу; Улога органа старатељства; Социјални рад са хранитељском породицом и природним родитељима детета смештеног у хранитељску породицу; Искуства у примени хранитељства/породичног смештаја код нас и у свету; Институционално збрињавање деце без одговарајућег родитељског старања; Генеза институционалног (домског) смештаја; Врсте домског смештаја; Примена метода социјалног рада у контексту смештаја деце у установе социјалне заштите; Институционално збрињавање деце са сметњама у психо-физичком развоју; Предности и недостаци институционалног збрињавања деце.			
Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)	Детаљнија анализа нормативног оквира алтернативног старања о деци; Разматрање појединих облика алтернативног збрињавања деце без одговарајућег родитељског старања и указивање на предности/недостатке сваког од њих; Анализа ефеката примене појединих форми алтернативног старања о деци код нас и у свету; Анализа стања у установама за институционално збрињавање деце у Србији.			
Литература				
1	Поњавић, З.: Породично право, Крагујевац, 2007;			
2	Обретковић, М.: Породични односи, старатељство и социјални рад, Београд, 1987;			
3	Ковачек-Станић, Г.: Право детета да зна своје порекло, Нови Сад, 1997;			
4	Деца са сметњама у развоју - потребе и подршка, Митић, М (ур.), Републички завод за социјалну заштиту, Београд, 2011;			
5	Ајдуковић, М.: Приступи збрињавању дјецe без одговарајуће родитељске скрби у Еуропи, Ревивија за социјалну политику, год. 11, бр. 3-4, Загреб, 2004.			
Број часова активне наставе недељно током семестра/триместра/године				
Предавања	Вежбе	ДОН	Студијски истраживачки рад	Остали часови
3 часа недељно/45 часова током семестра/године (3x15=45)	1 час недељно/15 часова током семестра/године (1x15=15)			
Методe извођења наставе	Предавања, вежбе, колоквијум, тест, дискусије, индивидуалне и групне консултације, презентације семинарских радова, есеја и истраживачких пројеката студената. Активан и интрактиван метод рада са студентима.			
Оцена знања (максимални број поена 100)				
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена	

активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	10	усмени испит	50
колоквијуми	20		
семинари	10		
Списак тема по недељама			
1	Савремени концепти и модели збрињавања деце без одговарајућег родитељског старања	Интервенција друштва у односе у породици - етичке дилеме, актуелна пракса и интервентни оквири	Законски оквир заштите деце без одговарајућег родитељског старања
2	Начела заштите деце без одговарајућег родитељског старања	Основни појмови о старатељству и о старатељском праву	Организација службе старатељства у Србији
3	Установе tutela и cura у римском праву	Туторство над малолетницима по СГЗ-у	Разлози за стављање малолетника под старатељство
4	Дужности и права старатеља према малолетном штићенику	Престанак старатељства над малолетним штићеником и последице престанка	Примена социјалног рада у поступку стављања под старатељство и трајања старатељства над малолетником
5	Усвојење - појам и историјат	Општа подобност усвојитеља и усвојеника	Посебна подобност усвојитеља и усвојеника
6	Поступак за заснивање усвојења	Примена социјалног рада у поступку заснивања усвојења	Мере заштите детета и његових биолошких родитеља
7	Дејство и престанак усвојења	Право усвојеног детета да зна своје порекло	Правни режим усвојења у упоредном праву
8	Појам, правна природа и историјат хранитељства	Општа подобност храњеника	Општа подобност хранитеља
9	Дејства хранитељства	Престанак хранитељства	Примена социјалног рада при смештају деце у хранитељску породицу
10	Искуства у примени хранитељства/породичног смештаја код нас и у свету	Институционално збрињавање деце без родитељског старања - основне карактеристике	Генеа институционалног (домског) смештаја
11	Институционални смештај деце - законски контекст	Врсте институционалног (домског) смештаја	Очекивани ефекти реформе у области институционалне заштите деце

12	Примена метода социјалног рада у поступку смештаја деце у институције	Недостаци институционалног збрињавања деце	Прекидање праксе институционалног смештаја деце млађе од три године	
13	Преглед и анализа стања у установама за смештај деце без родитељског старања	Дете са сметњама у развоју у систему социјалне заштите	Кључне промене општих схватања и праксе у раду са особама са потребом за додатном подршком	
14	Ризици одрастања деце са сметњама у развоју - ризици одрастања у институцији и ризици одрастања у породичном окружењу	Смештај у хранитељску породицу - процена одгајатељских компетенција хранитеља	Усвојење деце са сметњама у развоју	
15	Институционално збрињавање деце са сметњама у психо-физичком развоју - предности и недостаци	Видови подршке породици/институцији која брине о детету са сметњама у развоју	Алтернативни облици старања о деци код нас и у свету - стање и перспективе	